

**Вимоги з сольфеджіо
для конкурсного приймання учнів 2 – 10 класи
ЛССМШ ім. С.Крушельницької
(теоретичний матеріал по класах, усно)**

В 2 клас

Теоретичний матеріал: гами з одним знаком при ключі, стійкі та нестійкі звуки; тонічний тризвук; ввідні звуки; розміри $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$.

Інтонаційні вправи: співати вивчені гами; тонічний тризвук.

Проспівати з листа одноголосну мелодію у вивчених розмірах, з вивченими тривалостями та інтонаційними зворотами.

Визначити на слух: гармонічні інтервали; мажорний та мінорний тризвук; мажорний або мінорний лад у запропонованому музичному фрагменті.

В 3 клас

Теоретичний матеріал: гами до 2-х знаків ключі; паралельні тональності; три види мінору (натуральний, гармонічний, мелодичний); інтервали: секунда, терція, кварта, квінта (вміти будувати вгору та вниз).

Інтонаційні вправи: співати гами, вказані у теоретичному матеріалі; інтервали: м.2, в.2, м.3, в.3, ч.4, ч.5 вгору та вниз.

Проспівати з листа одноголосну мелодію у розмірах $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$, з відповідними ритмічними фігурами та вивченими інтонаційними зворотами.

Визначити на слух: мажорний, мінорний тризвуки, гармонічні інтервали, вид мінору в запропонованому на слух музичному прикладі.

Диктант: записати 8-тактну мелодію в розмірах $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$ з відповідними ритмічними фігурами; побудова мелодії на вивчених інтонаційних зворотах.

В 4 клас

Теоретичний матеріал: гами до 3-х знаків при ключі; паралельні тональності; три види мінору; інтервали, вивчені у 2-ому класі та інтервал секста; обернення інтервалів; тонічний тризвук з оберненнями.

Інтонаційні вправи: співати гами, вказані у теоретичному матеріалі; інтервали, включаючи м.б, в.б вгору та вниз; тонічний тризвук з оберненнями.

Проспівати з листа одноголосну мелодію з відповідними ритмічними фігурами та вивченими мелодичними зворотами.

Визначити на слух: вивчені інтервали поза тональностями та ланцюжок з 3-х інтервалів в тональності; види мінору в запропонованому музичному фрагменті.

Диктант: записати 8-тактну одноголосну мелодію з відповідними ритмічними фігурами та інтонаційними зворотами.

В 5 клас

Теоретичний матеріал: гами до 4-х знаків при ключі; інтервали від секунди до октави; головні тризвуки з оберненнями; мажорний та мінорний тризвуки з оберненнями.

Інтонаційні вправи: співати гами до 4-х знаків при ключі (мажорні та натуральний, гармонічний, мелодичний види мінору); в заданих тональностях вміти побудувати та проспівати T, S, D з оберненнями; будувати та співати вивчені інтервали вгору та вниз; будувати та співати мажорний та мінорний тризвуки з оберненнями вгору та вниз.

Проспівати з листа одноголосну мелодію з відповідними ритмічними фігурами та інтонаційними зворотами в розмірах $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$.

Визначити на слух: окремі інтервали, акорди, ланцюжки інтервалів та акордів в тональності (по 4 інтервали та акорди).

Диктант: 8-тактовий період з відповідними ритмічними фігурами та інтонаційними зворотами в розмірах - $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$.

В 6 клас

Теоретичний матеріал: гами до 5 знаків при ключі; розмір $\frac{6}{8}$; ритмічні фігури в розмірі $\frac{6}{8}$; тріольний ритм; хроматизми прохідні та допоміжні; D₇ в тональності та від звука вгору та вниз.

Інтонаційні вправи: співати гами до 5 знаків при ключі; інтервали вгору та вниз; мажорний та мінорний тризвуки з оберненнями вгору та вниз від звуків; головні тризвуки з оберненнями в тональності; D₇ в тональності та від даних звуків вгору та вниз.

Проспівати з листа одноголосну мелодію у вивчених розмірах, відповідними ритмічними фігурами, хроматизмами.

Визначити на слух: інтервали, акорди поза тональністю; ланцюжки інтервалів та акордів в тональності (5).

Диктант: 8-тактовий період в розмірах - $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{6}{8}$ з відповідними ритмічними фігурами, інтонаційними зворотами та хроматизмами.

В 7 клас

Теоретичний матеріал: гами до 6 знаків при ключі; гармонічний мажор; характерні інтервали; D₇ з оберненнями в тональності та від звука (вміти будувати вгору та вниз); тритони натурального та гармонічного мажору та мінору. Ритмічні фігури в розмірі $\frac{6}{8}$.

Інтонаційні вправи: співати гами до 6 знаків при ключі; мажор натуральний та гармонічний, три види мінору; співати в тональності тритони (2 пари); характерні інтервали; D₇ з оберненнями вгору та вниз; від звука співати діатонічні інтервали вгору та вниз; мажорний та мінорний тризвуки з оберненнями вгору та вниз.

Проспівати з листа одноголосну мелодію з відповідними ритмічними фігурами та інтонаційними труднощами.

Визначити на слух: інтервали, акорди поза тональністю та ланцюжки в тональності (6 інтервалів або акордів).

Диктант: 8 – 10 тактовий період у вивчених розмірах з відповідними ритмічними фігурами та хроматизмами.

В 8 клас

Теоретичний матеріал: тональності з 6 знаками – натуральний, гармонічний мажор та 3 види мінору; хроматична гама; тритони від звуків з розв'язанням; зменшений тризвук в натуральному та гармонічному мажорі та мінорі; збільшений тризвук в гармонічному мажорі та мінорі; характерні інтервали в тональностях; D_7 з оберненнями в тональності та від звуку; VII_7 в натуральному, гармонічному мажорі та гармонічному мінорі; м. VII_7 та зм. VII_7 від звуків.

Інтонаційні вправи: співати гами до 6 знаків при ключі - натуральний, гармонічний мажор та три види мінору; в тональностях співати тритони з розв'язанням; характерні інтервали з розв'язанням; зменшений та збільшений тризвуки з розв'язанням; від звука співати діатонічні інтервали вгору та вниз; мажорний та мінорний тризвуки з оберненнями вгору та вниз; D_7 з оберненнями вгору та вниз та розв'язаннями; м. VII_7 та зм. VII_7 вгору та вниз з розв'язаннями.

Проспівати з листа одноголосний приклад з хроматизмами, відхиленнями та модуляцією, з відповідними ритмічними фігурами.

Визначити на слух: інтервали та вивчені акорди поза тональністю; ланцюжки інтервалів та акордів в тональності (7).

Диктант: 8 – 9 тактову одноголосну мелодію з відхиленнями (можливо з модуляцією).

В 9 клас

Теоретичний матеріал: тональності до 7 знаків при ключі. Три види мажору та мінору; мажор та мінор з двома збільшеними секундами; лади семиступеневі та п'ятиступеневі; діатонічні та хроматичні інтервали в тональності та від звука; головні та побічні тризвуки, септакорди: малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений та двічі зменшений в тональності та від звуку; зменшений тризвук з оберненнями в тональності та від звуку; збільшений тризвук з оберненнями в тональності та від звуку.

Інтонаційні вправи: співати гами до 7 знаків при ключі - натуральний, гармонічний та мелодичний види мажору та мінору; співати семиступеневі та п'яти ступеневі лади; співати в тональності хроматичні інтервали з розв'язаннями; діатонічні інтервали з

розв'язаннями; тритони з розв'язаннями; D₇, VII₇, II₇ з оберненнями та розв'язаннями; зменшені та збільшені тризвуки з оберненнями та розв'язаннями; від звуку будувати та співати збільшені та зменшені інтервали з можливим розв'язанням (визначити тональності); від звуку співати зменшений та збільшений тризвуки з оберненнями та з розв'язанням; будувати великі септакорди (теоретично).

Проспівати з листа одноголосний приклад з ритмічними та інтонаційними ускладненнями; двоголосний приклад гармонічного або поліфонічного складу – один голос грати, другий співати.

Визначити на слух: інтервали прості та складені; вивчені акорди, включаючи великі септакорди, ланцюжки інтервалів, куди включені прості, складені, хроматичні, характерні інтервали; ланцюжки акордів, куди входять головні та побічні тризвуки, а також септакорди.

Диктант: записати двоголосний диктант (8-9 тактів) гармонічного складу (можливі поліфонічні елементи) у вивчених розмірах, в тому числі $\frac{6}{8}$ з різноманітними ритмічними групами.

ТЕОРІЯ

Учень пише з теорії музики 2 годинну роботу, яка охоплює обсяг вивченого програмного матеріалу, складається з XX розділів:

1. Ключі.
2. Групування.
3. Визначення розміру в запропонованих прикладах або ладах.
4. Визначення в запропонованому фрагменті інтервалів, в тому числі і складених.
5. Інтервали діатонічні (будувати в тональності з розв'язанням), хроматичні в тональності та від звуку, енгармонізм збільшених та зменшених інтервалів.
6. Акорди. Енгармонізм збільшеного тризвуку; зменшений тризвук або його обернення в тональності чи від звуку; будова головних септакордів в тональності з розв'язаннями; будова малого мажорного або його обернень від звуку вгору та вниз, малого мінорного вгору та вниз, малого зменшеного вгору та вниз, зменшеного септакорду з визначенням тональностей та розв'язанням в них.
7. Побудувати хроматичні мажорну та мінору гами вгору та вниз.
8. Визначити тональності першого ступеня спорідненості даній.
9. Записати темпові позначення італійською мовою та перекласти їх.

10. Перекласти з італійської на українську, з української на італійську приклади позначення характеру виконання.

«Сольфеджіо» в 10 клас

Теоретичний матеріал: акорди чотириголосного складу (мажорний, мінорний з оберненнями, збільшений і зменшений з оберненнями і розв'язаннями). D_7 з оберненнями і розв'язанням в різних розміщеннях і мелодичних положеннях; гармонічних послідовностей з вивченими акордами (S, D, D_7 з оберненнями), три види секвенцій (діатонічна, хроматична, транспонуюча) на різних мотивах, наприклад: $D_7 T$; $D_{65} T$; $D_{43} T$; $D_2 T_6$.

Інтонаційні вправи: 1) співати вивчені акорди в чотириголосному викладі (чотири види тризвуків з оберненнями, D_7 з оберненнями і розв'язанням, VII_7 з оберненнями і розв'язанням двома способами, II_7 з оберненнями і розв'язанням);

2) спів вивчених гармонічних зворотів (в тому числі прохідних і допоміжних);

3) спів акордових послідовностей з включенням всіх вивчених тризвуків і септакордів;

4) спів трьох видів секвенцій (діатонічної, хроматичної, транспонуючої (наприклад: $D_6 - D_{65} - T$; $t D_{43} t_6$));

5) читання з листа одноголосних прикладів з відхиленнями і модуляціями в тональності I ступеня спорідення;

6) читання двохголосних вправ (гармонічного і поліфонічного складу) один голос грати, другий співати;

7) спів ладів (в тому числі ладів народної музики)

Слуховий аналіз інтервали прості і складені, акорди, лади, гармонічні послідовності.

Наприклад: $T D_{64} T_6 S D_2 T_6$

Запис музичного диктанту: двоголосного в одному або в двох ключах, гармонічного складу з елементами поліфонії у вивчених розмірах з використанням різних ритмічних груп, а також синкоп, тріолей тощо.

«Гармонія» 10 клас

Теоретичний матеріал:

1. Виразова і формотворча роль гармонії. Головні і побічні тризвуки. Співвідношення акордів.
2. Чотириголосний склад. Розміщення і мелодичне положення.
3. Мелодичне і гармонічне поєднання акордів (кварто-квінтового і секундового співвідношення);
4. Період і каденції. Різновиди каденцій.
5. Гармонізація мелодії головними тризвуками.
6. Переміщення акордів.
7. Гармонізація баса.
8. Стрибки терцевих тонів при поєднанні головних тризвуків.
9. K_{64} .
10. Сектакорд головних тризвуків. Поєднання тризвуків і сектакордів (плавне голосоведення)
11. Стрибки прім і квінт при поєднанні тризвуків і сектакордів.
12. Поєднання двох сектакордів (кварто-квінтового і секундового співвідношення).
13. Прохідні і допоміжні звуки;
14. Септакорд. D_7 і його обернення.
15. Стрибки прім і квінт при розв'язанні D_7 і його обернень в Т.